

Projekt

**Propozycja zmiany ustawy Prawo prasowe
w zakresie objęcia zwiększoną ochroną prawną dziennikarzy
i pracowników mediów podczas wykonywania przez nich
obowiązków dziennikarskich i służbowych.**

*Projekt przygotowany dla Press Club Polska przez adw. Andrzeja Michałowskiego
i adw. Jacka Stefańskiego.*

PROPOZYCJA ZMIAN

Projektowane przepisy: art. 10

1a. Dziennikarz podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariusza publicznego na zasadach określonych w art. 222 i 223 Kodeksu karnego.

1b. Na zasadach określonych w ust. 1a korzystają z ochrony prawnej osoby przybrane przez dziennikarza do pomocy.

UZASADNIENIE

Coraz częściej występujące przypadki przestępczych ataków na dziennikarzy i osoby przez nich przybrane do pomocy nie tylko zwiększają wśród nich poczucie zagrożenia, ale mogą także zagrażać prawu obywateli do swobodnego dostępu do

informacji. Nagminne powtarzanie się tego rodzaju zdarzeń świadczy o niezapewnieniu tym osobom skutecznej ochrony przez dotychczasowe przepisy prawne, w tym Kodeks karny.

W celu wzmocnienia ochrony prawnej dziennikarzy i osób przez nich przybranych do pomocy, którzy z racji charakteru pełnionych obowiązków są narażeni na niebezpieczeństwo osobiste, a których skuteczne działanie jest istotne dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego, uzasadnione jest dokonanie w ustawie Prawo prasowe zmian objętych ramami niniejszego projektu. Projektowane przepisy art. 10 ust. 1a i 1b zostały umiejscowione w Rozdziale II ustawy Prawo prasowe, obejmującym przepisy określające prawa i obowiązki dziennikarzy.

Skoro dziennikarze i osoby przez nich przybrane do pomocy działają w interesie społeczeństwa, urzeczywistniając konstytucyjne zasady wolności prasy i prawa do informacji, atak na nich powinien być traktowany w sensie prawnym tak samo, jak atak na funkcjonariuszy publicznych. Wyrazem takiego traktowania będzie zastosowanie do czynów, którymi pokrzywdzone są te osoby, przepisów przewidujących wzmocnioną ochronę prawną funkcjonariuszy publicznych w zakresie ochrony życia, zdrowia i nietykalności cielesnej. Przepisy te są zgrupowane w rozdziale XXIX Kodeksu karnego, obejmującym przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego.

Celowe jest przedstawienie niektórych najistotniejszych skutków faktycznych i prawnych, które spowoduje wprowadzenie projektowanych przepisów art. 10 ust. 1a i 1b do ustawy Prawo prasowe.

Jeżeli sprawca naruszy nietykalność cielesną dziennikarza lub osób przez niego przybranych do pomocy, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych będzie odpowiadał na podstawie art. 222 §1 k.k., który przewiduje za to przestępstwo karę grzywny, karę ograniczenia wolności albo karę pozbawienia wolności do lat 3. Odpowiedzialność ta będzie więc surowsza niż wynika z obowiązującego porządku prawnego, w ramach którego zachowanie takie byłoby traktowane jako tzw. zwykłe naruszenie nietykalności cielesnej, zagrożone na podstawie art. 217 §1 k.k. grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Niezwykle istotnym, pożądanym skutkiem projektowanego rozwiązania jest spowodowanie, że czyn ten będzie przestępstwem ściganym w trybie

publicznoskargowym, nie zaś z oskarżenia prywatnego. Tak więc prokurator, powziąwszy wiedzę o naruszeniu nietykalności cielesnej dziennikarza lub osoby przybranej przez niego do pomocy, będzie miał obowiązek wszczęcia i przeprowadzenia postępowania o ten czyn.

Jeżeli zachowanie sprawcy bezprawnego ataku na dziennikarza lub osobę przez niego przybraną do pomocy, będzie odpowiadało czynnej napaści, objętej znamionami przestępstwa z art. 223 k.k., czyn ten zagrożony karą pozbawienia wolności od roku do lat 10. Z kolei, umyślne spowodowanie przez sprawcę bezprawnego ataku ciężkiego uszczerbku na zdrowiu dziennikarza lub osoby przybranej przez niego do pomocy, będzie skutkowało odpowiedzialnością za przestępstwo z art. 223 § 2 k.k., zagrożone karą pozbawienia wolności od 2 do 12 lat. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym odpowiedzialność napastnika za wyżej opisane zachowanie mogłaby zostać zaktualizowana wyłącznie na podstawie przepisu art. 156 §1 k.k. za umyślne spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przewidującego karę pozbawienia wolności w wymiarze od roku do lat 10.

Projektowane przepisy art. 10 ust. 1a i 1b ustawy Prawo prasowe będą gwarantować dziennikarzom i osobom przybranych przez nich do pomocy, ochronę prawną na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy publicznych tylko w tych przypadkach, gdy zachowanie sprawcy godziło w jedno z dóbr chronionych w art. 222 i 223 k.k. lub oba dobra łącznie, podczas lub w związku z pełnieniem przez nich obowiązków. Nie znajduje on zastosowania w sytuacjach, gdy czyn sprawcy skierowany przeciwko dziennikarzowi lub osobie przybranej przez niego do pomocy nie został popełniony podczas lub w związku z pełnieniem przez nich obowiązków lub godzi wyłącznie w cześć lub godność tych osób. Przykładowo: czyn taki miał wyłącznie charakter agresji słownej, natomiast sprawca nie przekroczył swoim zachowaniem integralności cielesnej dziennikarza lub osoby przybranej przez niego do pomocy, a tym samym nie spowodował również żadnych skutków godzących w ich zdrowie. W tym przypadku nie będzie konieczności wszczynania postępowania karnego wobec sprawcy czynu. Wyłączenie takiej konieczności może leżeć także w interesie dziennikarza lub osoby mu przybranej do pomocy, która przy tak ograniczonym naruszeniu jej dóbr może nie wykazywać zainteresowania wszczynaniem postępowania karnego, pociągającym za sobą również konieczność jej udziału w tym postępowaniu.

Oczywiście takie zachowanie sprawcy nie pozostanie prawnie obojętne, ale będzie podlegało ściganiu albo z oskarżenia prywatnego, albo w trybie publicznoskargowym, jeżeli prokurator uzna za celowe objęcie tego czynu ściganiem na podstawie art. 60 § 1 k.p.k., z uwagi na przemawiający za taką decyzją ważny interes społeczny.

Projekt przewiduje objęcie wzmocnioną ochroną prawną także osób przybranych do pomocy dziennikarzom przy wykonywaniu obowiązków zawodowych, tożsamą z ochroną przysługującą dziennikarzom podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków zawodowych. Osobą przybraną do pomocy dziennikarzowi będzie każdy, kogo dziennikarz sam sobie wybierze do pomocy w spełnianiu konkretnych obowiązków zawodowych lub czyją pomoc zaofiarowaną przyjmie, albo osobą, którą przydzieli mu przełożeni. Osobą przybraną będzie więc ta osoba, która wykonuje czynności pomocnicze w stosunku do czynności dziennikarza.

W sposób uzasadniony można oczekiwać, że rozwiązania objęte projektowanymi przepisami art. 10 ust. 1a i 1b ustawy Prawo prasowe będą korzystnie oddziaływać w płaszczyźnie generalnoprzewencyjnej, zniechęcając potencjalnych sprawców przestępstw, w szczególności popełnianych w miejscach publicznych (np. akty wandalizmu, pobicia), do ich popełnienia, wobec świadomości, że dziennikarze lub osoby przybrane przez nich do pomocy będą się znajdować w takich sytuacjach pod szczególną ochroną prawną. Wskazać również należy, że analogiczne przepisy, jak projektowana regulacja obowiązują z powodzeniem w odniesieniu do 30 innych zawodów, co pozwala uznać tę regulację za harmonijnie wpisującą się w system prawny Rzeczypospolitej Polskiej.